

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคลของสามี ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านภรรยาต่อศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกสามีที่มีภรรยากำลังตั้งครรภ์ และมีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด และมาใช้บริการฝากครรภ์พร้อมภรรยา ณ สถานบริการที่มีแผนกฝากครรภ์ จำนวน 220 ราย โดยเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2547

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานซึ่งครอบคลุมปัจจัยส่วนบุคคลของสามีและการตั้งครรภ์ของภรรยา และแบบวัดศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์ ซึ่งนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .92

วิธีการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้การพิทักษ์สิทธิก่อนเก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social science/personal computer plus) ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นสามีที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้นมีอายุเฉลี่ย 31.08 ปี มีระดับการศึกษาเฉลี่ย 9.77 ปี รายได้ครอบครัวเฉลี่ย 7,989.27 บาท ต่อเดือน ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว (ร้อยละ 54.1) มีภรรยาเพียงคนเดียว (ร้อยละ 90.5) และภรรยาอายุครรภ์เฉลี่ย 23.01 สัปดาห์ มีจำนวนบุตร 2-3 คน และมีความตั้งใจในการมีบุตร (ร้อยละ 96.8)

2. ศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.37 คะแนน (SD = .56, คะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยมีคะแนนด้านการเอาใจใส่ดูแล การตระหนักในคุณค่าของการดูแล และควบคุมตนเองเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์เฉลี่ย 4.48 คะแนน (SD = .76 , คะแนนเต็ม 6 คะแนน) ด้านความเข้าใจ และการเห็นคุณค่าตนเองในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์ เฉลี่ย 4.46 คะแนน (SD = .56, คะแนนเต็ม 6 คะแนน) และด้านการพิจารณา และการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ เฉลี่ย 4.33 คะแนน (SD = .66, คะแนนเต็ม 6 คะแนน) และด้านทักษะและความพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพภรรยา

ตั้งครรภ์เฉลี่ย 3.99 คะแนน (SD = .61, คะแนนเต็ม 6 คะแนน) โดยมีค่าคะแนนด้านการเอาใจใส่ดูแล การตระหนักในคุณค่าของการดูแลและควบคุมตนเองเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์สูงสุด และมีค่าคะแนนด้านทักษะและความพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์ต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของสามี และรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ ($r = .36, p < .01$ และ $r = .26, p < .01$ ตามลำดับ) จำนวนบุตรของสามี มีความสัมพันธ์ทางลบกับศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ ($r = -.17, p < .05$) ส่วนอายุของสามี ลำดับที่ของภรรยา ลักษณะครอบครัว อายุครรภ์ของภรรยา และความตั้งใจในการมีบุตรของสามีไม่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์

4. ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุของตัวแปรทำนายกับศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์พบว่า ระดับการศึกษาของสามี เป็นตัวทำนายเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายความแปรปรวนของศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ ($R^2 = .13, p < .01$)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการพยาบาลด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติพยาบาล

การพัฒนาศักยภาพให้แก่สามี เจ้าหน้าที่ในระบบบริการสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ ควรประเมินศักยภาพของสามี โดยการตระหนักถึงปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อศักยภาพของสามี ซึ่งควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาน้อย โดยมีการให้ความรู้และคำแนะนำที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่เดิม และมีการติดตามผลการให้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะ เพื่อประเมินศักยภาพการสร้างเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์ และประโยชน์ในการวางแผนการให้ความรู้ในครั้งต่อไป

ด้านบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารในกลุ่มงานการพยาบาล หรือกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้พยาบาลและเจ้าหน้าที่ประจำแผนกฝากครรภ์ได้มีความรู้ ความสามารถในการประเมิน

ศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยาระหว่างตั้งครรภ์ โดยการจัดอบรม ให้ความรู้ การแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็น รวมถึงการให้พยาบาลและเจ้าหน้าที่ประจำแผนกฝากครรภ์ได้ ร่วมเสนอแนวทางและวิธีการที่จะพัฒนาศักยภาพของสามีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษาพยาบาล

ในการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลสูติศาสตร์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ และควรเน้นให้นักศึกษาได้มีการประเมินปัจจัยส่วนบุคคลของสามี โดยเฉพาะระดับการศึกษาทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการให้ข้อมูลหรือความรู้ โดยเฉพาะในกลุ่มการศึกษาน้อยซึ่งอาจจะต้องใช้กลยุทธ์การส่งเสริมศักยภาพที่มีประสิทธิภาพ หรือมีโปรแกรมการส่งเสริมศักยภาพที่เฉพาะ

ด้านการวิจัย

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อศักยภาพของสามี ในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ เช่น แบบแผนการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ระบบบริการสุขภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มมุสลิม เพื่อที่จะอธิบายความแปรปรวนของศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ ได้เพิ่มขึ้น
2. ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย และเป็นตัวแทนของประชากรสามีหญิงตั้งครรภ์ทั่วไป เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงถึงประชากรกลุ่มดังกล่าว ได้อย่างกว้างขวางต่อไป
3. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของสามีหญิงตั้งครรภ์ในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพยาบาลให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของสามีในการสร้างเสริมสุขภาพภรรยา ระหว่างตั้งครรภ์

ข้อจำกัดของการวิจัย

จากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาอิสลาม มีภรรยาเพียงคนเดียวและมีความพร้อมในการมีบุตร อาจทำให้มีข้อจำกัดในการนำผลวิจัยไปอ้างอิงถึงสามีที่มีภรรยาอยู่ในระหว่างตั้งครรภ์ทั้งหมดได้